

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 368/2013
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Δ'
Συνεδρίαση της 22^{ας} Οκτωβρίου 2013

Σύνθεση:

Προεδρεύων : Ανδρέας Φυτράκης, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Νομικοί Σύμβουλοι: Χρυσάφουλα Αυγερινού, Βασιλική Δούσκα, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Νίκη Μαριόλη, Δήμητρα Κεφάλα, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αθηνά Αλεφάντη, Παναγιώτης Παππάς.

Εισηγητής : Εμμανουήλ Μουστάκης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος: Αριθμ. πρωτ. 3224/27-9-2013 έγγραφο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων – Γενική Δ/ση Κτηνιατρικής – Δ/ση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας – Τμήμα Σφαγείων και Λοιπών Εγκαταστάσεων.

Περίληψη Ερωτήματος: Εάν οι όροι της παρ. α) του άρθρου 4 του Π.Δ. 8/2012 ισχύουν και στα σφαγεία, τα οποία, έχοντας άδεια λειτουργίας αιτούνται αύξηση της δυναμικότητας, η οποία δεν θα συνοδεύεται από κτιριακή επέκταση, ούτε τροποποίηση του μηχανολογικού εξοπλισμού, προκειμένου η αρμόδια για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας υπηρεσία να προβεί σε τροποποίηση της δυναμικότητάς τους.

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Δ' Τμήμα) γνωμοδότησε ομόφωνα ως ακολούθως:

A. Ιστορικό

Το εν λόγω ερώτημα αναφέρεται στην επιχείρηση «Σ.Δ.Σ.Α. Ε.Ο» η οποία βρίσκεται στο Ν.Σ. Σερρών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της υπηρεσίας, η επιχείρηση σήμερα διαθέτει την με αριθ. πρωτ. 3065/25-11-2009 άδεια λειτουργίας της ΝΑ Σερρών (με αρχικό τίτλο «Δ.Ε.Σ.Ν.Σ.»), η οποία είχε ανασταλεί με την με αριθ. 59875/15-2-2013 απόφαση της Δ/σης Κτηνιατρικής Κεντρικής Μακεδονίας και η οποία, επανήλθε σε ισχύ με την με αριθ. πρωτ. 145102/18-4-2013 απόφαση του Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας με την οποία αποφασίστηκε η άρση αναστολής της άδειας λειτουργίας και η επαναφορά σε ισχύ της υπ' αριθμ. 30651/25-11-2009 άδειας λειτουργίας, όπως και η τροποποίηση ως προς την επωνυμία της επιχείρησης. Στην ίδια απόφαση καθορίζεται η δυναμικότητα παραγωγής έως 800 τόνους κρέατος ετησίως. (Βλ. Γνωμοδότηση 166/2013).

Ο Δήμος Ε.Π., στον οποίο ανήκει η ανωτέρω δημοτική επιχείρηση, υπέβαλε την υπ' αριθμ. 15531/3-9-2013 αίτηση προς τη Διεύθυνση Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, με την οποία ζήτησε την αύξηση της δυναμικότητας του εν λόγω σφαγείου από τους 800 στους 1.700 τόνους κρέατος ετησίως, άνευ αυξήσεως του μηχανολογικού εξοπλισμού και διεύρυνσης των κτιριακών εγκαταστάσεων.

Το εν λόγω σφαγείο διαθέτει 2 γραμμές παραγωγής για τη σφαγή βοοειδών, χοίρων και αιγοπροβάτων και μπορεί να λειτουργεί μέχρι 4 ημέρες την εβδομάδα για τα βοοειδή και αιγοπρόβατα και μέχρι 3 ημέρες την εβδομάδα για τους χοίρους. Η συνολική δυναμικότητά του, με βάση την με αριθ. πρωτ. 3065/25-11-2009 άδεια λειτουργίας του έχει καθοριστεί στους 800 τόνους κρέατος ετησίως.

Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι για το σφαγείο αυτό έχει εκδοθεί σειρά αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και συγκεκριμένα οι αποφάσεις της ΝΑ Σερρών α) με αριθ. πρωτ. 1353/23-8-1995 της Δ/σης Πολεοδομίας, Περιβάλλοντος και Κτηματολογίου, β) η 1^η τροποποίηση της 1890/23-5-2005 της Δ/σης Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος και γ) η 2^η τροποποίησή της

4893/17-12-2007 της Δ/σης Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος. Με την τελευταία αυτή απόφαση αποφασίστηκε η αύξηση της μέγιστης δυναμικότητας σφαγής από 4,8 τόνους Ζώντος Βάρους/ημέρα σε 16 τόνους Ζώντος Βάρους/ημέρα, η οποία, όπως προκύπτει από τις παραπάνω αναφερόμενες ημέρες λειτουργίας και με την παραδοχή ότι κατά μέσο όρο η μέση απόδοση σε κρέας των σφαγείων ανέρχεται στο 55% του Ζώντος Βάρους τους, ανάγεται σε 1.760 τόνους κρέατος ετησίως. Η διάρκεια ισχύος αυτής της απόφασης, σύμφωνα με το με αριθ. πρωτ. ΔΑΣ/738/15-2-2013 έγγραφο της Δ/σης Ανάπτυξης της ΠΕ Σερρών, παρατάθηκε μέχρι τις 17-12-2017. Σε αυτήν ακριβώς τη δυνατότητα βασίζεται το αίτημα του Δήμου Ε.Π. για αύξηση της δυναμικότητας του σφαγείου και το αντίστοιχο ερώτημα της Δ/σης Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Β. Απόψεις της υπηρεσίας του ΥΠΑΑΤ

Η Υπηρεσία θεωρεί ότι από τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας δεν προκύπτει με σαφήνεια ότι η αύξηση αυτής καθαυτής της δυναμικότητας ενός σφαγείου, χωρίς κτιριακή επέκταση ή τροποποίηση του εξοπλισμού του, συνιστά εκσυγχρονισμό του κατά την έννοια του άρθρου 4 του Π.Δ/τος 8/2012. Εν τούτοις, λαμβάνοντας υπόψη ότι η χορηγηθείσα έγκριση περιβαλλοντικών όρων και η παράτασή της μέχρι 31-12-2017 επιτρέπει την αύξηση της δυναμικότητας, θεωρεί ότι μια καθορισμένη επέκταση των ημερών ή των ωρών λειτουργίας του σφαγείου μέχρι του παραπάνω καθορισθέντος ορίου, μπορεί να γίνει δεκτή από κτηνιατρικής άποψης, με την πάγια προϋπόθεση ότι η αρμόδια για τον επίσημο έλεγχο του εν λόγω σφαγείου υπηρεσία διασφαλίζει την τήρηση του συνόλου των απαιτήσεων της κτηνιατρικής νομοθεσίας.

Γ. Κατόπιν των ανωτέρω, η ανωτέρω υπηρεσία ζητεί να διευκρινισθεί:

Εάν οι όροι της παρ. α) του άρθρου 4 του Π.Δ/τος 8/2012 (Α 11) ισχύουν και στα σφαγεία τα οποία, έχοντας άδεια λειτουργίας, αιτούνται αύξηση της δυναμικότητας, η οποία δεν θα συνοδεύεται από κτιριακή επέκταση, ούτε τροποποίηση του μηχανολογικού εξοπλισμού, προκειμένου η αρμόδια για τη

χορήγηση άδειας λειτουργίας υπηρεσία να προβεί σε τροποποίηση της δυναμικότητάς τους.

II. ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Α) Στο άρθρο 3 του π.δ. 8/2012 ΦΕΚ Α'11/31-1-2012, το οποίο εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση α) του άρθρου 3 του Ν. 111/1975, β) του άρθρου 1 παρ. 1, 2, 3 και 4 του Ν. 1338/1983, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 παρ. 1 του Ν. 1440/1984 καθώς και του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν. 1338/1983, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ. 4 του Ν. 1440/1984 και γ) του άρθρου 15 παρ. 5 του Ν. 3844/2010, ορίζονται τα εξής:

Διαδικασία χορήγησης άδειας ίδρυσης και εκσυγχρονισμού σφαγείων
οπληφόρων ζώων, πουλερικών και λαγόμορφων

1. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 853/2004, για τη χορήγηση της κατά το άρθρο 2 του ν. 111/1975 προβλεπόμενης άδειας, για την ίδρυση και εκσυγχρονισμό σφαγείων στη Χώρα, υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο στη Διεύθυνση Κτηνιατρικής της Περιφέρειας στην οποία θα εγκατασταθεί η μονάδα, αίτηση, συνοδευόμενη από τοπογραφικό διάγραμμα 1:500 στο οποίο φαίνεται ο χώρος ίδρυσης του σφαγείου και από τα δικαιολογητικά με τα οποία αποδεικνύεται ότι τηρούνται οι όροι του άρθρου 4.
2. Η Διεύθυνση Κτηνιατρικής της Περιφέρειας διαβιβάζει την αίτηση του ενδιαφερόμενου στη γνωμοδοτική επιτροπή του άρθρου 2, η οποία εκδίδει το πρακτικό καταλληλότητας του οικοπέδου, μετά από την εξέταση των δικαιολογητικών της παρ. 1 και τη διενέργεια, σύμφωνα με την περ. β, παρ. 2 του άρθρου 31 του Κανονισμού (ΕΚ) 882/2004, επιτόπιου ελέγχου του προτεινόμενου, προς ίδρυση ή εκσυγχρονισμό σφαγείου, χώρου.
3. Κατόπιν της έκδοσης του πρακτικού καταλληλότητας του οικοπέδου, η γνωμοδοτική επιτροπή αν το κρίνει απαραίτητο, καλεί ενώπιον της τον εκπρόσωπο της επιχείρησης για προφορική ανάπτυξη των απόψεων του, και γνωμοδοτεί για τη χορήγηση ή μη της άδειας ίδρυσης και εκσυγχρονισμού του σφαγείου, συντάσσοντας πλήρη και εμπειριστατωμένη έκθεση. Η έκθεση υποβάλλεται στον οικείο Περιφερειάρχη, ο οποίος με απόφασή του, χορηγεί στον αιτούντα την άδεια, ή απορρίπτει την αίτηση του. Η απόφαση κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο και στην Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας

Υγείας της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

4. Η άδεια ίδρυσης και εκσυγχρονισμού σφαγείου, περιλαμβάνει απαραίτητα τα εξής στοιχεία:

- α) Την επωνυμία του φορέα ίδρυσης του σφαγείου και
- β) Τη δυναμικότητα, τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό του σφαγείου.

Β) Περαιτέρω, στο άρθρο 4 του ανωτέρω Π.Δ. ορίζεται:

Απαιτούμενοι όροι ίδρυσης και εκσυγχρονισμού σφαγείων

Οι όροι που πρέπει να τηρούνται από τα υπό ίδρυση και εκσυγχρονισμό σφαγεία, είναι οι ακόλουθοι:

- α) Το γήπεδο στο οποίο πρόκειται να γίνει η εγκατάσταση, πρέπει να είναι εκτός σχεδίου πόλεως, έκτασης τουλάχιστον 5 στρεμμάτων, με συντελεστή κάλυψης 0,15 και να απέχει τουλάχιστον πεντακόσια (500) μέτρα από την τελευταία κατοικία. Απαγορεύεται η έκδοση αδειών οικοδομής εντός της περιοχής των πεντακοσίων (500) μέτρων από τη θέση του σφαγείου.
  - β) Στις βιομηχανικές περιοχές, σύμφωνα με την έννοια της κείμενης νομοθεσίας, η ελάχιστη απαιτούμενη έκταση του οικοπέδου καθορίζεται από τον φορέα διαχείρισης της βιομηχανικής περιοχής, με τρόπο ώστε να ικανοποιούνται οι ανάγκες διαχωρισμού του ακάλυπτου χώρου σε καθαρή και ακάθαρτη περιοχή, με ανεξάρτητη είσοδο και έξοδο των οχημάτων μεταφοράς ζώντων ζώων και κρεάτων αντίστοιχα, καθώς και της απρόσκοπτης εξυπηρέτησης της κίνησης των ανωτέρω οχημάτων. Ως καθαρή περιοχή του ακάλυπτου χώρου του σφαγείου, ορίζεται η περιοχή εκείνη του αύλειου χώρου του, από την οποία διενεργείται, αποκλειστικά και μόνο, η αποστολή εκτός του κτιρίου του σφαγείου, κρέατος ή και προϊόντων κρέατος, τα οποία παρήχθησαν στο σφαγείο. Ως ακάθαρτη περιοχή του ακάλυπτου χώρου του σφαγείου, ορίζεται κάθε άλλη περιοχή του αύλειου χώρου του εκτός της καθαρής περιοχής.
- Οι ανωτέρω όροι των περ. α) και β) δεν αντικαθιστούν ενδεχόμενους άλλους δεσμευτικότερους όρους δόμησης, οι οποίοι προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

- γ) Η τήρηση των αποστάσεων του οικοπέδου από αρχαιολογικούς χώρους και τουριστικές εγκαταστάσεις, όπως αυτές ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία.
- δ) Οι περιβαλλοντικοί όροι, όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη εθνική και κοινοτική νομοθεσία.
- ε) Οι σχετικοί με την κατασκευή, διαρρύθμιση και εξοπλισμό, όροι, όπως αυτοί ορίζονται στο Κεφάλαιο II του Τμήματος I και στο Κεφάλαιο II του Τμήματος II του Παραρτήματος III, του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 853/2004.

Γ) Τέλος, στο άρθρο 17 παρ. 10 του Ν. 3982/2011 ορίζεται: «Εκσυγχρονισμός δραστηριότητας νοείται η αντικατάσταση ή συμπλήρωση του μηχανολογικού εξοπλισμού των κτιριακών εγκαταστάσεων και η αλλαγή ή συμπλήρωση της δραστηριότητας».

III. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΙΣΧΥΟΥΣΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

A) Όπως προκύπτει από τις ανωτέρω διατάξεις, σφαγεία τα οποία λειτουργούν με άδεια λειτουργίας που χορηγήθηκε σύμφωνα με το Β.Δ. 24-9/10-10-1958 το Ν. 111/1975 και το π.δ. 460/1978, εξακολουθούν να λειτουργούν και μετά την ισχύ των διατάξεων του π.δ. 8/2012. Περαιτέρω στο άρθρο 4 του π.δ. 8/2012 αναφέρονται οι όροι, οι οποίοι πρέπει να τηρούνται από τα υπό ίδρυση και εκσυγχρονισμό σφαγεία. Και ναι μεν δεν προσδιορίζεται η έννοια «εκσυγχρονισμός» στην εν λόγω διάταξη, ωστόσο η έννοια αυτή προσδιορίζεται στη διάταξη του άρθρου 17 παρ. 10 του Ν. 3982/2011. Κατά συνέπεια, σε περίπτωση, κατά την οποία σφαγεία που λειτουργούν με άδεια λειτουργίας που τους έχει χορηγηθεί σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις (πριν την ισχύ του π.δ. 8/2012), προβούν σε εκσυγχρονισμό, κατά την έννοια του άρθρου 17 παρ. 10 του Ν. 3982/2011, δηλαδή σε αντικατάσταση ή συμπλήρωση του μηχανολογικού εξοπλισμού, των κτιριακών εγκαταστάσεων και αλλαγή ή συμπλήρωση δραστηριότητας και η σχετική αίτηση υποβληθεί μετά την ισχύ του π.δ. 8/2012, τότε θα πρέπει να προμηθευθούν άδεια εκσυγχρονισμού σύμφωνα με τους όρους που θέτει το άρθρο 4 του ανωτέρω π.δ. (βλ. γνωμοδότηση ΝΣΚ 166/2013).

B) Η δραστηριότητα των σφαγείων, ως δυνάμενων να εκσυγχρονιστούν μονάδων, προσιδιάζει με την άσκηση των μεταποιητικών δραστηριοτήτων

που προβλέπονται στα άρθρα 17 και επ. του ν. 3982/2011 και επομένως για τον προσδιορισμό της έννοιας του εκσυγχρονισμού τους είναι αναγκαίο να γίνει κατ' αναλογία χρήση του άρθρου 17 παρ. 10 του νόμου τούτου.

Σύμφωνα με το σαφές γράμμα αυτού του άρθρου, ως εκσυγχρονισμός δραστηριότητας νοείται διαζευκτικά είτε η αντικατάσταση ή συμπλήρωση μηχανολογικού εξοπλισμού ή των κτιριακών εγκαταστάσεων είτε η αλλαγή ή συμπλήρωση δραστηριότητας.

Ο μηχανολογικός εξοπλισμός και κτιριακή επέκταση είναι αυτονόητες προϋποθέσεις για την επιδίωξη και επίτευξη της σκοπούμενης ηυξημένης παραγωγής κρέατος, με την ταυτόχρονη ικανοποίηση της ανάγκης προσηκούσης διαβίωσης των ζώων και των περί δημόσιας υγείας διατάξεων (ορ. Π.Δ. 79/2007), στόχοι οι οποίοι δεν δύνανται να επιτευχθούν με μόνη την περιβαλλοντολογική μελέτη και χωρίς τον απαιτούμενο χώρο και εξοπλισμό από τον υπερδιπλασιασμό του παραγόμενου στο παλαιό σφαγείο κρέατος.

Κατά συνέπεια, επιβάλλεται τήρηση διαδικασίας για χορήγηση άδειας εκσυγχρονισμού του σφαγείου (άρθρο 3 π.δ. 8/2012) με την επιπλέον τήρηση και των όρων του άρθρου 4 του π.δ. 8/2012, χωρίς να αρκεί η χορηγηθείσα άδεια περιβαλλοντικών όρων.

Αν και κατά τη γνώμη του Εισηγητή (χωρίς ψήφο) Εμμανουήλ Μουστάκη, Παρέδρου Ν.Σ.Κ., η αύξηση της δυναμικότητας του ανωτέρω σφαγείου δεν συνιστά συμπλήρωση δραστηριότητας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 17 παρ. 10 του Ν. 3982/2011, ενόψει μάλιστα της γενικότητας της ανωτέρω διατάξεως, στην οποία δεν ορίζεται ρητώς ότι η αύξηση της δυναμικότητας παραγωγής μιας επιχείρησης αποτελεί συμπλήρωση δραστηριότητας. Τούτο δε διότι η εν λόγω αύξηση της δυναμικότητας δεν συνοδεύεται από κτιριακή επέκταση ή τροποποίηση του μηχανολογικού εξοπλισμού και κατά συνέπεια, δεν απαιτείται για την αύξηση της δυναμικότητας η προηγούμενη χορήγηση άδειας εκσυγχρονισμού, μετά την τήρηση των όρων που θέτει το άρθρο 4 παρ. α' του π.δ. 8/2012.

Σημειώνεται, πάντως, κατά την γνώμη του Εισηγητή, ότι για την επέκταση της δυναμικότητας του σφαγείου από 800 τόνους στους 1.700 τόνους ετησίως, όπως ζητεί ο Δήμος Ε.Π. Σερρών, η οποία θα γίνει με καθορισμένη επέκταση των ημερών ή ωρών λειτουργίας του σφαγείου, θα

πρέπει προηγουμένως η αρμόδια για τον έλεγχο του εν λόγω σφαγείου υπηρεσία να αποφανθεί ότι, με βάση τον υπάρχοντα μηχανολογικό εξοπλισμό, είναι δυνατή η αύξηση της δυναμικότητας μέχρι του παραπάνω ορίου.

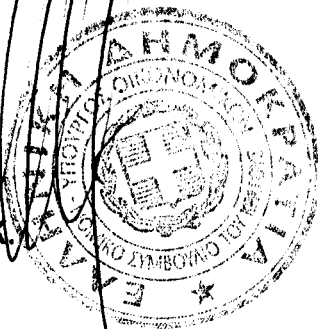
V. Με βάση τα παραπάνω, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Δ' Τμήμα) γνωμοδότησε ομόφωνα ότι, προκειμένου να αυξηθεί η δυναμικότητα της επιχείρησης «Σ.Δ.Σ. Α.Ε.Ο» από 800 τόνους σε 1.700 τόνους κρέατος ετησίως απαιτείται η χορήγηση άδειας εκσυγχρονισμού και η τήρηση των όρων που θέτει το άρθρο 4 παρ. α' του π.δ. 8/2012.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 12 - 11 - 2013

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ανδρέας Φυτράκης
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

Εμμανουήλ Μουστάκης
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.